

Estimering av behov for svømmeanlegg i Oslo

Behandlingen av bademeldingen resulterte i en anbefaling om rundt tre ganger så mye svømmehallkapasitet i Oslo.

Neste steg burde nå være å tallfeste svømmehallbehovet i de ulike deler av byen, sikre nødvendige arealer, gjøre KVU'er med kostnadsestimater, og utarbeide strategier for hvordan realisere de nødvendige anleggene.

Dette utsettes av byrådet og behovsplanen med henvisning til at det er så vanskelig å estimere behovet, særlig når flere moderne anlegg i seg selv vil gi økt etterspørsel, og at man må holde fokus på realisering av 35 flerbrukshaller i tillegg til de rundt 60 flerbrukshallene som allerede er bygget.

Myter:

Det er tre argumenter som gjerne går igjen for å utsette å bevilge til svømmeanlegg.

1. Svømmeanlegg er så dyre i forhold til andre typer anlegg.
2. Det er så dårlig dekning av idrettshaller i Oslo, at man må fortsette satsingen på idrettshaller og kunstgress, og da har ikke kommunen økonomi til større satsinger på andre typer anlegg.
3. Det er svært vanskelig å estimere det eksakte behov for svømmeanlegg i Oslo. Dessuten har Oslo allerede god svømmehalldekning i forhold til behovet for andre typer anlegg.

Fakta:

1. Behovsplan idrett opererer med investeringsrammer på 100 mill.kr. for flerbrukshaller (håndballhaller) og 150 mill.kr. for standard svømmeanlegg og ishaller. Dersom vi kalkulerer 16 samtidige brukere i en håndballhall, og 25 samtidige brukere i et 25.m svømmeanlegg, så er det lavere investeringskostnad per samtidig bruker for svømmeanlegg enn for håndballhaller. Lek med tall kan justere dette noe, og mange fleridrettslag og svømmeklubber er flinke til å få inn flere unger i treningene, så det er ingen fasit, men man ser at svømmeanlegg skiller seg ikke markant ut fra andre anlegg når det gjelder investeringskostnader.

2. Det er rundt 60 håndballhaller (flerbrukshaller) i Oslo. Doblingen av antall flerbrukshaller over en periode på 10 år, burde ha gitt en vekst i medlemsmassen på 100% for de viktigste fleridrettshall-idrettene, men har bare gitt en økning i antall håndballspillere omtrent tilsvarende befolkningsveksten, og disse større hallene ser ut til å ha gitt en relativ nedgang i populariteten til volleyball. *(Håndball har gode resultater i internasjonale mesterskap, så man kan si at veksten som følge av anleggsinvesteringene har ført til flere mennesker i*

Uteflater/anlegg	Vekst i aktive Oslo 2004-2013	Inneflater	Vekst i aktive Oslo 2004-2013
Cricket	742,1 %	Klatring	313,8 %
Klatring	313,8 %	Judo	83,7 %
Sykkel	122,4 %	Kampsport	79,8 %
Ski	86,9 %	Biljard	75,0 %
Amerikanske idretter	81,9 %	Svømming	68,8 %
Roing	69,3 %	Boksing	23,3 %
Luftsport	64,5 %	Gymnastikk og turn	14,8 %
Bueskyting	63,6 %	Tennis	14,0 %
Skiskyting	49,5 %	Basketball	6,9 %
Friidrett	34,6 %	Håndball	3,0 %
Rugby	29,3 %	Ishockey	1,5 %
Triathlon	19,6 %	Bandy	-1,5 %
Tennis	14,0 %	Volleyball	-3,4 %
Skøyter	10,3 %	Bryting	-8,5 %
Golf	6,8 %	Kickboksing	-8,5 %
Fotball	2,4 %	Skyting	-20,6 %

sofaen foran TV'en, og ikke på banen.) Vi tør derfor hevde at det er langt vanskeligere å estimere behovet for flerbrukshaller enn å estimere behovet for svømmeanlegg.

(Dette kompliseres ytterligere ved at de fleste andre av idrettene i Oslo er utestengt fra flerbrukshallene som primært forbeholdes ballidrettene, og utskiftingen av gymsaler med flerbrukshaller fører som bieffekt til at de ekskluderte idrettene får færre treningslokaler, og dermed redusert vekst. Kanskje kunne investeringer i anlegg for enkelte av disse vekstidrettene gi kommunen mer aktivitet og folkehelse per krone investert?)

3. Det bør ikke være vanskelig å estimere behov for svømmeanlegg. Desto lenger man er fra målet desto røffere kan tillate estimatene å være, uten å risikere gale beslutninger basert på estimatene. Det påfølgende er en drøfting av metode og antatte estimater for Oslo, og konkluderer med å bruke som tommelfingerregel behov for 25-meter basseng per 15-20.000 innbyggere eller 50-meter basseng per 60-80.000 innbyggere som minimumsnorm.

Estimering av behov for svømmeanlegg i Oslo.

Norges Svømmerforbund estimerer at ett 25-basseng per 10.000 innbyggere er samfunnsøkonomisk ønskelig og forsvarlig. Men dette er et estimat som gjelder Norge totalt, og dermed også skal sikre gode tilbud i en rekke mindre tettsteder og byer. Vekslende byråder har dermed argumentert for at Oslo med flere anlegg, og kortere avstander mellom anleggene kan ha lavere svømmeanleggsdekning.

Behandlingen av bademeldingen førte til anbefaling om rundt tre ganger så mye svømmehallkapasitet i Oslo. I den faglige del av bademeldingen kan vi lese: «Asplan Viak har beregnet at nye attraktive folkebad i Oslo i dag vil ha et markedsgrunnlag på ca. ... tre til fire ganger dagens publikumsbesøk på alle bad i Oslo» og «Med 80 timer svømmeopplæring, hvorav 40 timer i skoletiden, må antallet ... treningsbassenger må økes fra dagens ni til 24 innen 2021.»

Per i dag har Oslo 8 stk. 25-meter bassenger og 1 stk. 50-meter basseng. Et 50-meter basseng har flate tilsvarende 4 stk. 25-meter bassenger, så med 600.000 innbyggere, så har Oslo i dag en dekning på rundt ett 25-basseng per 50.000 innbyggere. Bademeldingen anbefaler dermed kapasitet tilsvarende ett 25-meter basseng per 13-17.000 innbyggere.

Aktivitetstype	
Fotturer i skog og mark	56
Sykling	33
Skiturer i skog og fjell	26
Fotturer på fjell og vidde	24
Svømming	20
Jogging	18
Styrketrening/vektløfting/kroppssbygging	17
Gymnastikk/jazzballett/aerobic	13
Fotball	12
Dans	11

(Kilde: MMI 2002a)

De ti mest populære mosjonsaktivitetene drevet av personer over 15 år minst én gang i måneden i sesongen, 2001. N = 4058. Prosent
<http://www.regjeringen.no/upload/KKD/klretty/Tilstandsrapport2003siste.pdf>

Dette er da et av måltallene som kan være naturlig å benytte ved planlegging av svømmeanlegg. Man ser f.eks. da at Stovner med 30.000 innbyggere er underdekket med bare et 25-meter basseng, men at det ikke er kapasitetsmessig grunnlag for et 50-meter basseng.

Spørreundersøkelsen angitt i sektorplan idrett 2009-2012 sier at rundt 20% av befolkningen ønsker å svømme jevnlig dersom forholdene legges til rette for dette. Dersom vi antar at bare 10% lar handling følge ord, og at disse da i snitt svømmer 1 gang i uken, 40 uker i året, betyr dette at man kan gange befolkningen med 4 for å få en antydning om behovet målt som besøkstall per år, noe som gir 600.000 innbyggere * 4 = et behov på 2,4 mill.besøk/per år (et antall som er samsvarende med bademeldingens tall).

Dersom man tenker folkehelse, så kan det nevnes at mosjonistene i Frognerbadet svømmer 3-5 ganger i uken, og at det for mange av mosjonistene (særlig pensjonistene) er en viktig sosial møteplass.)

Per i dag har kommunale bad i Oslo totalt rundt 800.000 besøk i året, hvorav Tøyenbadet har nærmere 400.000 besøk (Men det er en del mosjonister som vi vet har sluttet å svømme i Tøyenbadet fordi det er for trangt i bassenget).

Max.belastning før bassengene oppleves som overfylte er 100 samtidig i bassenget i et 50m-basseng (1000 besøk per dag) og 25 samtidige i et 25m-basseng (250 besøk per dag) , noe som gir maksimum kapasitet per år på henholdsvis 350.000 besøk/år (Tøyenbadet) og 87.500 besøk/år (25m-basseng). Dette forutsetter at man greier å fordele besøkene jevnt utover dagen. For planlegging kan derfor 300.000 og 80.000 besøk per år være fornuftige tall å jobbe ut fra for minimumsdekning. Dette tilsvarer et 25-meter basseng per maksimum 20.000 innbyggere, mens man kan forutsette maksimum 80.000 innbyggere for et 50-meter anlegg.

Disse siste måltallene er en god del svakere enn dekningene anbefalt av svømmeforbundet og av bademeldingen, og bør oppfattes som et absolutt minimum, men nettopp derfor kan det være et godt måltall å bruke for de kommende 10-15 årene, mens man skal legge på pass de store publikumsanleggene, og se hvordan behovet utvikler seg.

Og når man skal vurdere hvor anleggene skal ligge, må man i tillegg til «antall mennesker innen en kilometers radius» også se på antall mennesker som reiser gjennom de kollektivknutepunkter som ligger innenfor radiusen. F.eks. Majorstuen/Frogner har rundt 50.000 beboere, men det er opptil 120.000 mennesker som hver dag reiser gjennom Majorstuen, og som da kan stoppe for en svømmetur.

Oslo Nord

Går vi tilbake til bydel Stovner som eksempel, så bør det da være en dekning på $30.000 \cdot 4 = 120.000$ besøk per år., tilsvarende ett og et halvt 25-meter basseng. Noe som kan løses ved å ha et bredere basseng og ytterligere kapasitet i opplærings-, terapi- og familiebasenger, men også ved å ha god kapasitet på andre anlegg langs T-banen med profiler som tiltrekker de av brukerne som er mobile.

Oslo Sør

For bydel Nordstrand med rundt 50.000 innbyggere betyr 4-gangen et svømmehallbehov på rundt 200.000 besøk per år. Tilsvarende behov har Østensjø og Søndre Nordstrand.

De tre bydelene kan i så fall dekke sitt behov (600.000) med 8 stk. 25m svømmeanlegg, eller ... ved et 50m-anlegg og 4 stk. 25m svømmeanlegg (hvorav byen allerede har Manglerud, Lambertseter og Holmlia).

Oslo Vest

Bydelene Ullern (35000), Frogner (55000), Vestre Aker (45000), Nordre Aker (50000) og st.Hanshaugen(35000) hadde 2012 til sammen rundt 220.000 innbyggere, noe som betyr et behov på 880.000 besøk per år, som tilsvarer 11 stk. 25-meter bassenger, eller alternativt 2 stk. 50-meter bassenger og 3 stk. 25-meter bassenger.

11 svømmeanlegg i Oslo Vest er neppe realiserbart innen overskuelig fremtid, noe som gjør at det er viktig å sikre arealer godt plassert i forhold til kollektivtrafikk og tette boligområder, slik at man kan bygge et par større bad som flest mulig kan bruke.

(En slags) konklusjon

Selv ved mål om en lavere anleggsdekning enn det som svømmeforbundet og bademeldingen anbefaler, ser vi at det er behov for bygging av så mange anlegg, at dette bare kan realiseres gjennom utredning og planlegging av to eller flere 50-meters svømmeanlegg. For å vurdere hvor disse skal legges kan benyttes et måltall på at man per 50-meter-anlegg bør ha 60-80.000 mennesker som lett skal kunne komme til anlegget til fots, på sykkel eller med kollektivtrafikk. Særlig er kort reisevei viktig for at skolene skal få logistikken til rundt svømmeundervisning, og dette er et argument for at svømmeanlegg bør realiseres i tilknytning eller i nærheten av skoler.

Siden måltallene uttrykker absolutt minimumsdekning, så bør man kunne f.eks. vurdere også et 50-meter anlegg per 50.000 mennesker, og man må kunne ta hensyn til forventet befolkningsvekst.

For de mindre drabantbyene, med konsentrert bebyggelse rundt store skoler, kan sannsynligvis skoler med 25-meters svømmeanlegg være en god løsning, og man kan da bruke som måltallet ett 25-meters svømmeanlegg per 15-20.000 mennesker.

Vi håper denne diskusjonen rundt estimater kan være nyttig, for byens politikere med tanke på den langsiktige planlegging av svømmeanlegg-dekning, slik at nødvendige arealer kan sikres.

Vennlig hilsen

Frogner svømmeklubb

v/ Bjørn Solheim